Region Stockholm

21

Yttrande över motion 2020:2 av Talla Alkurdi (S) om att inrätta en akutkommission

HSN 2020-0297

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Enheten för sjukhus och LOU-avtal
Karin Andersson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-26

HSN 2020-0297

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2020:2 av Talla Alkurdi (S) om att inrätta en akutkommission

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion från Talla Alkurdi (S) om att inrätta en akutkommission.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2020:2 av Talla Alkurdi (S) om att inrätta en akutkommission.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Tjänsteutlåtande över motion 2020:2 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I en motion från Socialdemokraterna föreslås regionstyrelsen tillsatta en akutkommission med uppgift att föreslå hur Stockholm ska skapa en stark och trygg sjukvård. Akutkommissionen ska föreslå åtgärder för att skapa:

- en långsiktigt hållbar personalpolitik,
- en professionell styrning av vården som fungerar för patientens bästa,
- en ny behovsanalys av vårdplatser i regionen,
- en analys av behov av resurstillskott för att upprätthålla långsiktigt behov av vårdplatser.

Överväganden
Framtiden hälso- och sjukvård
Landstingsfullmäktige beslutade i juni 2011 (LS 1104-0624) att inleda ett arbete med att utveckla framtidens hälso- och sjukvård. För att möta framtidens utmaningar och vårdbehov fastställdes en *Framtidsplan* för hälso- och sjukvården. Planen innebar bland annat förstärkning av husläkarens roll, omstruktureringar av akut och planerad öppen- och slutenvård mellan akutsjukhusen samt överföring av vård till vårdgivare utanför akutsjukhusen.

För att realisera Framtidsplanen har en rad insatser genomförts de senaste åren för att flytta ut vård närmare invånarna och skapa utrymme på akutsjukhusen för de svårast sjuka patienterna. Utflytten av vård har delvis möjliggjorts genom att ett antal vårdval inom somatisk specialistvård har skapats i regionen. Satsningar har även gjorts inom primärvården där husläkarverksamheten ska utgör navet i den nära vården.

Framtidsplanens målbild gällande akut omhändertagande där akutsjukhusen uppdrag renodlats är i stort sett uppnådd. Antalet patienter som läggs in på sjukhus efter besök på akutmottagning är i stort sett oförändrat men andelen har ökat, vilket visar att de patienter som söker till akuten tas om hand på rätt vårdnivå i högre utsträckning än tidigare. Tio nya närakuter har öppnats för att avlasta akutmottagningarna på sjukhusen. Besöken har successivt ökat på närakuterna och minskat på akutmottagningarna sedan öppningen. Vårdflödet för akut sjuka äldre i behov av geriatrisk vård har också förbättrats genom att närakuterna har möjlighet till direktinläggning av patienter på geriatrisk klinik.

Renodlingen av akutsjukhusens uppdrag har medfört ett omställningsarbete med att utveckla nya arbetssätt och processer för att anpassa verksamheten till vårduppdraget. Ett exempel är vård som inte kräver dygnet-runt-vård som istället kan utföras som dagsjukvård. Patienterna utreds akut under dagtid vilket minskar behovet av slutenvårdsplatser och behov av dygnet-runt personal. Samtliga akutsjukhushar i egenregi har även fortsättningsvis ett tydligt budgetuppdrag att fullfölja den polikliniseringen som är nödvändig för att frigöra resurser till de svårast sjuka patienterna i regionen.

Kompetensförsörjningen i regionen
Regionstyrelsen har i samarbete med nämnder och bolag påbörjat ett långsiktigt och strategiskt arbete för att säkra regionens kompetensförsörjning. För sjuksköterskor görs bland annat satsningar för att utbilda fler sjuksköterskor till specialistsjuksköterskor och barnmorskor. För undersköterskor/skötare sker satsningar på specialistutbildningar samt kompetenshöjande insatser. Utöver det görs satsningar på fler ST-läkartjänster inom bristspecialiteteter.

Andra viktiga insatser är att fortsätta arbeta med karriär- och utvecklingsvägar för medarbetare, utveckling av arbetsorganisation samt uppgiftväxling och systematiskt arbetsmiljöarbete. Särskilda satsningar görs på chefsutveckling och inom ledarskapsområdet.

Pandemins påverkan på hälso- och sjukvården
Covid-19-pandemin har ställt nya och ökade krav på samhället i stort och hälso- och sjukvården i synnerhet. För att hantera pandemin organiserades ledningsstrukturerna på regional nivå genom att upprätta Regional särskild sjukvårdsledning (RSSL). Den övergripande uppgift har varit att samordna, samverka och stödja de olika aktörer som hanterar händelsen. Under pandemin har RSSL även tagit över ansvaret för att identifiera resursbehov och genomföra prioriteringar av resurser. När RSSL avvecklades i september i år återgick ansvaret till linjeorganisationen.

Under hösten 2020 arbetar förvaltningen med en fördjupad lägesbild av vården i regionen och identifierar områden som kan kräva åtgärder för att täcka befolkningens vårdbehov, delvis genom nya arbetsmetoder som används inom RSSL. Analysen innefattar vård som trängts undan under pandemin men även nyuppkomna vårdbehov och områden där det innan pandemin fanns behov av åtgärder. I de fall ett insatsområde identifieras tas även strategier och förslag på insatser fram och en risk och konsekvensanalys genomförs.

Akutsjukhusen har i dialog med förvaltningen enats om att ingångna målvolymerna för nästkommande år ligger på ungefär samma nivå som 2020 års volymer. Nivån anses tillräcklig för att hantera vårdbehovet 2021 samt stora delar av kvarvarande vårdskuld. Inom ramen för arbetet med systemanalyser av vårdbehovet kommer förvaltningen kunna göra tilläggsbeställningar om det uppstår behov som inte ryms inom ordinarie volymer för 2021. Detta kommer att göras i dialog med akutsjukhusen och andra aktörer inom hälso- och sjukvårdsystemet.

Vårdgivarna arbetar kontinuerligt med att ha tillräckligt många disponibla vårdplatser för att klara av avtalade vårdvolymer. I skrivande stund har antalet patienter med covid-19 kraftigt ökat. Pandemiläget får konsekvenser för vilka resurserser sjukhusen har till att prioritera kvarvarande vårdskuld under hösten 2020.

Positiva erfarenheter av pandemin
Covid-19 pandemin har medfört flertalet lärdomar för hälso- och sjukvården i regionen. För akutsjukhusen har pandemin ökat användningen av digitala besök där videobesöken ökat kraftig under 2020 jämfört med tidigare år. Patienter och vårdanställda som förut sällan använt digitala lösningar har nu ställt om. Förvaltningen tittar i skrivande stund på en modifiering av ersättningen för digitala besök för att ytterligare stimulera till utvecklingen.

Söktrycket till akutmottagningarna har minskat, särskilt vid de större akutmottagningarna. Totalt sett har 21 procent färre kommit till akutmottagningarna under januari till oktober 2020 jämfört med motsvarande period 2019. Nedgången av antal akuta besök var som störst under mars till och med maj. Sedan juni har skillnaden av antal akuta besök mellan åren avtagit till att i oktober vara 14 procent färre akuta besök jämfört med oktober 2019.
Arbetet med att förbättra flödestiderna fortsätter, till exempel genom att minska tiden till första läkarbedömning. Akutsjukhusen ger även konsultativt stöd per telefon för att stötta handläggningen av patienter på närakuterna och därigenom säkerställa att rätt patienter vid behov remitteras till sjukhus.

På de områden där regionen legat i efterkant gällande polikliniserings, exempelvis plastikkirurgi, bröstcancer och ingrepp inom öron, näsa, hals har pandemin bidragit till en snabbare övergång till adekvat andel polikliniska ingrepp.

Ekonomiska förutsättningar inför 2021
I regionens budget för 2021 framgår att förvaltningen ges i uppdrag att höja den sammantagna prisuppräkningen inom ramen för de regionägda sjukhusen med 1,5 procent.

Inom ramen för verksamhetsplanen för HSN föreslås att en del av det statsbidrag som tilldelas HSN och som avser vårdskulden tilldelas akutsjukhusen i egenregi. Den extra satsningen syftar till att skapa förutsättningar för att hantera akut och imperativ vård (till exempel cancer), förbättra tillgängligheten inom de områden som för närvarande har tillgänglighetsproblematik samt ge förutsättningar för omställning och effektivisering.

I de nya sjukhusavtalen för 2020-2023 (HSN 2017-0570) ingår även att förvaltningen tillsammans med sjukhusen ska justera målvolym och totalersättning inför varje år. Detta skapar också möjligheter för att årligen göra en bedömning av såväl vårdbehov som ekonomiska förutsättningar inför varje år.

Övriga regionsövergripande pågående arbeten
Utöver ovan beskrivna insatser som pågår på regionens akutsjukhus finns grupperingar som på en övergripande nivå arbetar med styrning och långsiktig planering av hälso- och sjukvården.

Ett exempel är regionstyrelsens produktionsutskott som bland annat har i uppdrag att strategisk samordna Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde och Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande bolag. Syftet är att skapa förutsättningar för regionens egna sjukvårdsproducerande nämnder och bolag att effektivt utföra sina uppdrag inom sjukvård, forskning och utbildning. I produktionsutskottet finns en bred politisk representation.

Ytterligare ett exempel är den parlamentariskt tillsatta långtidsutredningen om hälso- och sjukvårdens utveckling fram till 2040. Utredningen ska identifiera nuläge och kartlägga utmaningar samt föreslå rekommendationer för kommande vägval. Detta sker i en nära dialog med profession, medarbetare och övriga intressenter.

Sammanfattningsvis föreslås att resultaten av det pågående arbetet med att säkerställa ökad tillgänglighet på länets akutsjukhus noga följs upp, vilket kommer ske inom ramen för ordinarie avtalsuppföljning. Det regionsövergripande arbetet i produktionsutskottet och resultaten av långtidsutredningen bör beaktas för hur regionen på längre sikt kan arbeta med långsiktig planering av hälso- och sjukvården.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser vårdgivarnas administration.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Lena Hanberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-11-26

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2020 -02- 11
Dnr. RS 2020-0180
2020:2

MOTION

2020-02-11

Motion av Talla Alkurdi (S) om att inrätta en akutkommission

Situationen på akutsjukhus i Region Stockholm är mycket allvarlig. Problemen är stora med extrema väntetider, brist på personal och platsbrist på både akutmottagningar och vårdavdelningar.

Det krävs omedelbart åtgärder för att lösa kapacitetsbristen. Läget på akutsjukhusen är ett hot mot en patientsäker vård för de svårast sjuka patienterna. Vittnesmål från patienter som sökt akutvård den senaste tiden beskriver väntetider på 35 timmar trots misstanke om allvarliga sjukdomstillstånd.

Det saknas idag marginaler för att klara såväl storhelger som IT-störningar men regionen har heller inte tillräcklig många bemannade vårdplatser totalt sett. Vid normalläge leder detta till långa väntetider på akutmottagningarna, överbeläggningar på vårdavdelningarna och orimlig arbetsbelastning för personalen. Dessutom råder en orimlig situation för vårdpersonalen. Sjukhusen kommer inte att blir effektivare under de arbetsmiljöförhållanden som råder nu med hög omsättning av personal, en stor andel inhyrd personal och fortsatt stort behov av vård för de svårast sjuka.

Politiken i Region Stockholm slår hårt mot akutsjukhusen. Läget kommer att förvärras ytterligare om de planerade storvarslen av undersköterskor och läkare verkställs på Karolinska sjukhuset, Danderyds sjukhus och Södersjukhuset. Även Södertälje sjukhus tvingas spara och lägger ned en vårdavdelning. Denna styrning och planering av vården är ett hot mot patientsäkerheten och måste omedelbart förändras. Den politiska ledningen måste reagera snabbt för att ge sjukhusen bättre förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Sjukvården har idag allt fler är äldre patienter och kan behandla allt fler svåra kroniska sjukdomar. Då behövs kapacitet.

Det finns ännu tid för att lägga fram förslag för att stoppa varslen och för att ge mer pengar till sjukhusen och akutmottagningarna. Men det krävs att arbetet kommer i gång snabbt. Därför begär vi ett extra möte för att diskutera hur vi tillför mer resurser till akutsjukhusen, öppnar fler vårdplatser och löser bristen på personal.

Med bakgrund av ovanstående föreslår Socialdemokraterna regionfullmäktige besluta:

att uppdra åt regionstyrelsen att tillsätta en akutkommission med uppgift att föreslå hur Region Stockholm ska skapa en stark och trygg sjukvård

att akutkommissionen ska föreslå åtgärder för: en långsiktigt hållbar personalpolitik; professionell styrning av vården som fungerar för patientens bästa; en ny behovsanalys av vårdplatser i Region Stockholm; en analys av behov av resurstillskott för att upprätta hålla långsiktigt behov av vårdplatser

att akutkommissionen ska utgöras av professionella, med bland annat personalrepresentanter, som kan vården bäst och ledas av ansvariga politiker.

Talla Alkurdi (S)